Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ Իջևանի թիվ 4 հիմնական դպրոց

Թեմա՝ Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Լ. Աղբալյան

Ուսուցիչ՝ Ա. Վարդապետյան

Իջևան 2023

Բովանդակություն

1. Ներածություն...3

2. Գլուխ I Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը

1.1 Անհատական ուսուցման պլան..5

1.2 ԱՈՒՊ-ի լրացման կարգը...9

3. Եզրակացություն...13

4. Գրականության ցանկ...14

Ներածություն

Ներառական կրթությունը (ֆր.՝ Inclusif – ներփակված, լատ.՝ include - ներառված), կրթական համակարգ, որն ուղղված է հավասար կրթության ապահովմանը և հասարակության մեջ հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց ներգրավվածության ապահովմանը: Ներառական կրթությունը ավելի մատչելի և հասանելի է դարձնում կրթությունը բոլորի համար: Ներկայումս Հայաստանում ներառական կրթությունը թևակոխում է զարգացման նոր շրջան, քանի որ նախկինում առկա մարտահրավերները կապված հատուկ կարիքով երեխայի հասարակության կողմից ընդունման հետ կարելի է համարել հաղթահարված: Հատկանշական է, որ ներկայումս կարելի է փաստել՝ աջակցող թիմի մասնագիտական վերապատրաստումները ունեցել են իրենց դրական արդյունքը, և հիմա նաև մասնագիտական աջակցող թիմերն են ավելի պատրաստված և մասնագիտորեն ավելի կոմպետենտ օգնել ու հատուկ կարիքով երեխային կրթության կազմակերպման և սոցիալական ադապտացիայի հարցում: Հայաստանի Հանրապետությունը 2010 թվականին վավերացնելով ՄԱԿ-ի 2006 թ. «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» կոնվենցիան, ստանձնել է միջազգային պարտավորություն՝ գործող օրենսդրությունը համապատասխանեցնել կոնվենցիայի դրույթներից բխող պահանջներին: Արժևորելով կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման, դաստիարակության, բնականոն զարգացման և սոցիալական ինտեգրման խնդիրները՝ հատուկ ուսումնական հաստատությունների բարեփոխումները հիմնված են երկու հիմնարար սկզբունքների վրա՝ կրթության մատչելիություն և որակ: Հետևաբար, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներին՝ իրենց անհատական կրթական կարիքին համապատասխան, ներառական որակյալ կրթությամբ ապահովելը դարձել է օրակարգային հարց: Այս ուղղությունների իրականացման նպատակով ընդունվել են մի շարք իրավական ակտեր, փոփոխություններ են առաջարկվել «Կրթության մասին», «Երեխայի իրավունքների մասին» և «Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքներում, 2005 թ. «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության մասին» օրենքի ընդունումով սահմանվեց «ներառական կրթություն» հասկացությունը: Համաձայն նշված օրենքի՝ «Ներառական կրթությունը՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության համար առանձնահատուկ պայմանների ապահովման միջոցով նրանց համատեղ ուսուցումն է հանրակրթական հաստատություններում նման պայմանների կարիք չունեցող անձանց հետ»: 2007 թվականից սկսած ընդլայնվում է պետականորեն ճանաչված ներառական կրթություն իրականացնող հանրակրթական դպրոցների ցանցը: Այսօր Հայաստանի Հանրապետությունում 117 հանրակրթական դպրոցներ իրականացնում են ներառական կրթություն, այնտեղ սովորում են շուրջ 2700 կրթության

առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներ: Երբ կրթությունը ներառական է, ապա դրանից շահում են երեխան, ընտանիքը, պետությունը և հասարակությունը: Այն կրթության կազմակերպման գործընթաց է, որի հիմքում բոլոր երեխաների, այդ թվում նաև` հաշմանդամություն և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթություն ստանալու իրավունքն է: Այն արձագանքում է բոլոր սովորողների բազմազան կարիքներին, մեծացնում է նրանց մասնակցությունը ուսումնական, մշակութային և համայնքային կյանքին և նվազեցնում է կրթությունից նրանց դուրս մնալը: Ներառական կրթությունը ենթադրում է կրթական գործընթաց, որն ուղղված է բոլոր սովորողների կարիքներին, ներառյալ հաշմանդամություն և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներ, բռնության ենթարկվող երեխաներ, աշխատող երեխաներ, փախստական կամ տեղահանված երեխաներ, միգրանտներ, աղքատ և չքավոր երեխաներ, լեզվական փոքրամասնություններ, ազգային փոքրամասնություններ, հակամարտությունների հետևանքով որբացած երեխաներ և այլն: Ներառական կրթության կայացումը առողջ հասարակության ձևավորման կարևոր մասերից է, քանի որ այն ենթադրում է հասարակության յուրաքանչյուր օղակի լիարժեք ընդունում և ներուժի օգտագործում: Հայաստանում կրթության ոլորտի զարգացման գործում նոր և կարևորագույն շրջան սկսվեց ներառական կրթության ներդրումից հետո, քանի որ կրթության կազմակերպման հիմնաքարը մարդասիրական ավելի խորը ու հիմնավոր գաղափարների ներդրումն է:

Գլուխ I. Անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը

1.1 Անհատական ուսուցման պլան

Անհատական ուսուցման պլանը (ԱՈՒՊ) հանրակրթության պետական չափորոշչի և ծրագրերի հիման վրա, գրավոր մշակված և հաստատված ձևաչափին համապատասխանող թիմային պլանավորում է, որն ուղղված է սովորողի կարիքների, ուժեղ կողմերի, արժեքների ձևավորման ու հետաքրքրությունների զարգացմանը:

ԱՈՒՊ-ը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողի կրթության հիմքն է: Ուսուցիչներից շատերը ծանրաբեռնվածության և անհանգստության զգացողություն են ունենում ԱՈՒՊ-ի մշակման եւ իրականացման գործընթացների ժամանակ: Այնուամենայնիվ, ուսուցիչները ԱՈՒՊ-ի մշակման թիմի հիմնական մասն են կազմում: Ուսուցիչը ոչ միայն օգնում է դասարանում սովորողի առաջընթացի գնահատմանը և նպաստում ուսուցման գործընթացում նրա մասնակցության բարելավմանը, այլև արժեքավոր ներդրում է ունենում այն պլանի մշակման ժամանակ, որը կօգնի իրեն եւ սովորողին հաջողության հասնել հանրակրթության ծրագրերում: ԱՈՒՊ-ը փաստաթուղթ է, որը ուսուցիչների, դաստիարակների, երեխաների հետ աշխատող մասնագետների և ծնողների համար ուղեցույց է հանդիսանում: Այն օգնում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների անհատական ուսուցումը կազմակերպել արդյունավետ: Սովորողի ԱՈՒՊ-ը կազմվում է դիտարկման և գնահատման արդյունքների հիման վրա: Յուրաքանչյուր սովորողի համար պետական կրթական չափորոշիչներին համապատասխան կազմվում է ԱՈՒՊ: ԱՈՒՊ-ը կազմվում է ներառական կրթության աջակցող մասնագետների կողմից՝ ուսուցիչների և ծնողի մասնակցությամբ:

Սովորողը ԱՈՒՊ-ի առանցքն է և ողջ գործընթացի բոլոր փուլերի կենտրոնը, հետևաբար նրա հնարավոր մասնակցությունը ԱՈՒՊ-ի մշակման գործընթացներին արդյունավետ և իրատեսական փաստաթուղթ ունենալու կարևոր երաշխիքներից կարող է լինել: Ծնողը ԱՈՒՊ-ի համագործակցային թիմի անդամ է: Ծնողի ներգրավվածությունը սկսվում է իր երեխայի համար իրատեսական և նպատակահարմար անհատական ծրագրի վերաբերյալ որոշումների կայացման փուլից և շարունակվում է ԱՈՒՊ-ի մշակման և իրականացման փուլերում:

Ծնողի մասնակցությամբ մշակվող ԱՈՒՊ-ն առավել իրատեսական է, քանի որ այն սահմանել իս հաշվի են առնվում աշակերտի մասին ծնողի տրամադրած շատ կարևոր տեղեկություններ երեխայի առողջության, տանը և համայնքում նրա դրսևորած նախասիրությունների, հետաքրքրությունների և հմտությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև ներառում են ծնողի կողմից սովորողի ուսուցման գործընթացի կամավոր հանձնառությունները: ԱՈՒՊ-ի իրականացման ընթացքում ծնողը ոչ միայն երեխայի շահերի լավագույն պաշտպանն է, այլև կարևոր դերակատարում ունի դպրոցում սովորած գիտելիքների և հմտությունների գործնական

կիրառման, ամրապնդման, ընդհանրացման և պահպանման հարցում՝ շարունակելով այդ աշխատանքները նաև տանը:

Ուսուցչի օգնական

1. Ուսուցչի օգնականն ԱՈՒԴի մշակման և գործարկման ողջ ընթացքում կապող օղակ է հանդիսանում տվյալ աշակերտի առարկայական ուսուցիչների, մանկավարժահոգեբանական աջակցության թիմի անդամների, ծնողների և աշակերտի միջև՝ նրանց հետ փոխանակելով ցանկացած տեղեկատվություն աշակերտի ուսումնական առաջընթացի և առկա դժվարությունների վերաբերյալ:

2. Ուսուցչի օգնականը ԱՈՒԴի տարեկան նպատակներին և խնդիրներին ուղղված գործողությունների իրականացման ընթացքում ուսուցչի անմիջական աջակիցն է:

3. Ուսուցչի օգնականը ուսուցիչների կողմից սովորողի ԱՈՒԴի պատշաճ լրացման աշխատանքների համակարգողն է: ԱՈՒԴի մշակման և իրականացման գործընթացում ուսուցչի օգնականի պարտականությունները հանգում են հետևյալին.

- Ուսուցիչների համաձայնությամբ՝ ԱՈՒԴի համապատասխան բաժնում պլանավորում է իր կողմից աշակերտին տրամադրվող աջակցությունները:
- Մշտադիտարկում և ԱՈՒԴի համապատասխան բաժիններում արձանագրում է ուսումնառության կարճաժամկետ նպատակադրումների՝ խնդիրների ձեռքբերման ուղղությամբ աշակերտի արձանագրած հաջողություններն ու առաջընթացը, ինչպես նաև դեռևս առկա թերացումները:
- Մշտապես մասնակցում է ԱՈՒԴի վերաբերյալ խմբային ժողովներին, ինչպես նաև մշտադիտարկման, ընթացիկ գնահատման և կիսամյակային ու տարեկան ամփոփիչ գնահատման գործընթացներին:

Ուսուցիչ

Սովորողի ԱՈՒԴով պլանավորված տվյալ առարկայական ծրագրի հարմարեցման, իրականացման և արդյունքների գնահատման համար առաջնային պատասխանատվությունը կրում է ուսուցիչը (դասվար, առարկայական ուսուցիչներ): Այդ պատասխանատվությունը սկսվում է ԱՈՒԴի մշակման փուլից և շարունակվում ԱՈՒԴի իրականացման և գնահատման փուլերում: Ուսուցիչը նաև տվյալ աշակերտի ԱՈՒԴը սահմանելու որոշման կայացման գլխավոր դերակատարն է: Մասնավորապես նա

- Աշակերտի հետ աշխատող մասնագետներին և ծնողներին տեղեկատվություն է տրամադրում աշակերտի առաջադիմության մասին:
- Դիտարկումների միջոցով բացահայտում և մատնանշում է աշակերտի ուժեղ և թույլ կողմերը:
- Մշակում է տվյալ առարկայից աշակերտի համար սահմանվող տարեկան նպատակներն ու ուսումնառության կարճաժամկետ նպատակադրումները:
- Պլանավորում և իրականացնում է աշակերտի ԱՈՒՊ-ով հարմարեցված առարկայական ծրագիրը:
- Մշակում է աշակերտի առաջադիմության գնահատման մեթոդներն ու եղանակները:
- Գնահատում է կիսամյակային և տարեկան արդյունքները:

Դպրոցի տնօրեն

Սովորողների անհատական ուսուցման պլանների մշակման և իրագործման մասով դպրոցի տնօրենի գործունեությունը կապվում է գործընթացի համակարգման և անհրաժեշտ միջավայրի ապահովման հետ: Մասնավորապես տնօրենն ապահովում է.

1. Ծնողի մասնակցությունը ԱՈՒՊ-ի վերաբերյալ համապատասխան որոշում կայացնել ու գործընթացին:

2. Ծնողի ստորագրությամբ հաստատված համաձայնությունը՝ մշակված ԱՈՒՊ-ն իրականացնել ու համար:

3. Աշակերտին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծավալները, տևողությունը և ժամանակահատվածը:

4. ԱՈՒՊ-ի իրականացման համար անհրաժեշտ մանկավարժահոգեբանական աջակցության, հարմարեցված նյութերի և պարագաների տրամադրումը:

5. Ուսուցիչների և մանկավարժահոգեբանական աջակցության թիմի անդամների մասնակցությունը տարբեր դասընթացների և վերապատրաստումների՝ դպրոցում ներառական կրթական գործընթացը բարելավել ու նպատակով:

1.2 ԱՌԴ-ի լրացման կարգը

1. ***Սովորողի անձնական տվյալներ***

1.1 Ազգանուն, անուն, հայրանուն`

1.2 Ծննդյան վայր`

1.3 Ծննդյան օր, ամիս, տարեթիվ

1.4 Սեռը` □ իգական □ արական

1.5 Քաղաքացիությունը՝

1.6 Բնակության հասցեն՝

1.7 Ուսումնական հաստատությունը՝

1.8 Դասարանը (նշել ուսումնական տարին)՝

1.9 Ծնողների (օրինական ներկայացուցիչների) անուններն ու հեռախոսահամարները՝

1.10 Արտակարգ իրավիճակների դեպքում՝ կապի միջոց՝ աշխատանքային և բնակարանի հեռախոսահամարներ

Անհատական ուսուցման պլանի առաջին կետը ներառում է ընդհանուր կոնտակտային տեղեկատվություն երեխայի մասին: Այստեղ ներկայացված է, թե այն ինչ տեսք պետք է ունենա լրացնելուց հետո: Այս կետը պարտադիր լրացվում է ամբողջությամբ, իսկ դրանում անհրաժեշտ տեղեկատվությունը տրամադրվում է դպրոցի տնօրենության և աշակերտի ծնողների (նաև աշակերտի) կողմից:

Սովորողի մասին ընդհանուր տեղեկություններ

2.1 Հաշմանդամություն

□ ունի □ չունի

2.2 Բացառիկ ընդունակությունների դրսևորումը հետևյալ ոլորտներում

2.3 Կրթության կազմակերպման մանկավարժահոգեբանական աջակցության աստիճանն ըստ սովորողի խոսքի և լեզվի, հաղորդակցման, լսողության, տեսողության, ինտելեկտի (մտավոր), հուզական, վարքի, շարժունակության և հետ կապված խնդիրների:

2.4 Սովորողի նկարագիրը

3-րդ կետը վերաբերում է՝

Սովորողին, նրա մանկավարժներին և ծնողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության տրամադրվող ծառայությունների պլանավորում

3. 1 Ուսումնական հաստատության մակարդակի ծառայություն

3. 2 Տարածքային մակարդակի ծառայություն

3.3 *Սովորողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գրաֆիկ, որի մեջ մտնում է՝*

- Հատուկ մանկավարժական ծառայություն՝
- լոգոպեդ
- տիֆլոմանկավարժ
- սուրդոմանկավարժ
- օլիգոֆրենոմանկավարժ
- Հոգեբանական ծառայություն՝
- Հոգեբան
- Սոցիալ մանկավարժական ծառայություն՝
- սոցիալական մանկավարժ

4-րդ կետը վերաբերում է *ուսումնական առարկաներ, ըստ հանրակրթության պետական չափորոշչի:*

5 – րդ կետը վերաբերում է Սովորողի երկարաժամկետ և կարճաժամկետ՝ տարեկան նպատակները ըստ առարկաների:

6. Սովորողի երկարաժամկետ տարեկան նպատակներ ըստ մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների

6.1 Հատուկ մանկավարժական ծառայություն

Արդյունքը** բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով: **1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ

7. ԱՈՒՊ-ի տարեվերջյան գնահատում

7. 1 Սովորողի նկարագիր

7.2 Առաջարկություններ հաջորդ տարվա կամ հաջորդ կրթական շրջանի համար

Սովորողի կրթության արդյունավետության համար առաջարկվում է՝

□ *Սովորողի կրթությունը կազմակերպել անհատական ուսուցման պլանով*

Իրականացնել սովորողի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատում

Ծնողի (օրինական ներկայացուցչի) հավաստիացումը

ԱՈՒՊը մշակող խումբ՝

ԱՈՒՊ-ի թիմի անդամներ են հանդիսանում.

- *Դասավանդող ուսուցիչը*
- *Մանկավարժահոգեբանական աջակցության թիմը (հատուկ մանկավարժ, հոգեբան, սոցիալական մանկավարժ, լոգոպեդ ...)*
- *Ուսուցչի օգնականը*
- *Սովորողը (հնարավորության դեպքում)*
- *Սովորողի ծնողը*
- *Դպրոցի տնօրենը*
- *Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների գծով տնօրենի տեղակալը*

ԱՈՒՊ-ը ներառում է այնպիսի կետեր, որոնք **ընդհանուր տեղեկատվություն են** տալիս աշակերտի մասին.

- Սովորողի ուժեղ կողմերը
- Սովորողի թույլ կողմերը
- Ֆունկցիաների կատարողականության մակարդակը
- Առողջական վիճակի մասին տեղեկատվություն
- Հաշմանդամության մասին տեղեկատվություն
- Սովորողի նախասիրություններ
- Սովորողի մասին իր պատկերացումները
- Սովորողների մասին ծնողի պատկերացումները

ԱՈՒՊ-ը կազմվում է սովորողի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի վերաբերյալ եզրակացությունը ստանալուց հետո՝ 15 օրվա ընթացքում: ԱՈՒՊ-ը ճկուն փաստաթուղթ է, որը հենվում է կարիքների վրա, և ցանկացած ժամանակ այն կարող է փոփոխվել, կապված սովորողի զարգացման ընթացքից:

2.1 բաժնում լրացվում է թե արդյոք երեխան ունի հաշմանդամություն թե ոչ:

2.2 բաժինը լրացվում է թիմի հանդիպման և քննարկման ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվության հիման վրա: Այն պետք է արտացոլի աշակերտի ուժեղ կողմերը՝ նրա ակադեմիական հմտությունների, կյանքի և առօրյա կենցաղավարության հմտությունների, ֆիզիկական հմտությունների, վարքագծի կամ այլ ոլորտների վերաբերյալ: Տեղեկատվությունը

գրանցվում է երեք տեսանկյունից՝ ըստ մանկավարժահոգեբանական աջակցության խմբի, աշակերտի ծնողի և աշակերտի:

2.3 բաժնում լրացվում է Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխայի մոտ ***որ խնդիրն է*** առավել արտահայտված և որոնք որ աստիճանում են գտնվում՝ 1-ին, 2-րդ, թե 3-րդ:

- Խոսքի և լեզվի
- Հաղորդակցման
- Լսողության
- Տեսողության
- Ինտելեկտի (մտավոր)
- Հուզական
- Վարքի
- Շարժունակության

2.4 բաժնում նշվում է երեխայի նկարագիրը:

3.-րդ կետում լրացվում են սովորողին, նրա մանկավարժներին և ծնողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների պլանավորում, որոնց մեջ մտնում է

3.1 Ուսումնական հաստատության մակարդակի ծառայություն՝ մանկավարժ, ծնող, սովորող:

- Ուսուցման և ուսումնառության գործընթացի մատչելիության, ներառականության և արդյունավետության ապահովում
- Խելամիտ հարմարեցումների ապահովում
- Երկարօրյա ուսուցման պլանավորում և իրականացում

3.2 Տրվում է տարածքային մակարդակի ծառայություն՝ ցուցաբերելով աջակցություն՝ (դասընթացներ, խորհրդատվություն, մասնագիտական, մեթոդական աջակցություն և այլն) ՝ մանկավարժ, ծնող, սովորող:

3.3 Նշվում է գրաֆիկ՝ սովորողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գրաֆիկ

- Հատուկ մանկավարժական ծառայություն
- Հոգեբանական ծառայություն
- Սոցիալ մանկավարժական ծառայություն

Գրաֆիկի մեջ նշվում է տևողությունը, ծավալը և ծառայությունների տրամադրման ժամանակահատվածը, որտեղ լրացվում է օրը:

4–րդ կետում նշվում են այն առարկաները, որոնց մեջ թերանում է Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտը:

5-րդ կետում նշվում է սովորողի երկարաժամկետ և կարճաժամկետ տարեկան նպատակները:

Սովորողի կրթության ***երկարաժամկետ նպատակները*** լրացնելու ժամանակ առաջին հերթին հարկավոր է հաշվի առնել, որ երկարաժամկետ նպատակը պետք է արտացոլի ոչ թե ընթացիկ ուսումնական տարվա, այլ ուսուցման մակարդակի նպատակը: Սա նշանակում է, որ կախված երեխայի տարիքից, գրանցվում է, թե տարրական, թե միջին կամ ավագ դպրոցի ավարտին ինչ հիմնական ձեռքբերումներ պետք է ապահովի աշակերտի կրթությունը:

6-րդ կետում լրացվում է սովորողի երկարաժամկետ տարեկան նպատակներն ըստ մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների:

7-րդ բաժնում լրացվում է ԱՈՒՊ-ի տարեվերջյան գնահատում, որտեղ տալիս ենք սովորողի նկարագիր:

ԱՈՒՊ-ում նշվում է ծնողի հավաստիացումը և նշվում է մշակող խմբի անդամների անունները:

Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված կրթության եռաստիճան համակարգի նպատակներն են՝

1. Տարրական դպրոցում՝ սովորողի մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական կարողությունների, լեզվամտածողության, գրագիտության, տրամաբանության հիմքերի և աշխարհաճանաչային նախնական հմտությունների ձևավորումն է: Տարրական դպրոցն ապահովում է ուսումնառության անհրաժեշտ պայմաններ և միջին դպրոցում ուսումը շարունակելու համար պահանջվող մակարդակ:

2. Միջին դպրոցում՝ մարդու, բնության և հասարակության մասին գիտելիքների, դրանք կյանքում կիրառելու կարողությունների և հմտությունների, բարոյական և հոգևոր արժեքների յուրացման այնպիսի մակարդակի ապահովումն է, որն անհրաժեշտ է սովորողին ավագ դպրոցում կամ մասնագիտական հաստատությունում ուսումը շարունակելու, ինչպես նաև տարիքին համապատասխան աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու համար:

3. Ավագ դպրոցում՝ սովորողի մասնագիտական կրթություն ստանալու, ինքնուրույն կյանքի համար անհրաժեշտ գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների

ապահովումն է:

ԱՈՒՊ-ում սովորողի կրթության երկարաժամկետ նպատակների սահմանումը պետք է իրականացվի հանրակրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույն պահանջների պարզեցման և հարմարեցման հիման վրա՝ հաշվի առնելով սովորողի ոչ միայն ուժեղ, այլ և նաև թույլ կողմերն ու անհատական նախասիրությունները: Ընդ որում, այդ նպատակների քանակն ու բովանդակությունը կարող են էականորեն տարբերվել հանրակրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույն և առարկայական ծրագրերի բովանդակային պահանջներից, քանի որ դրանք հարմարեցված են կոնկրետ սովորողի կարողությունների առավել ագույն ներուժին:

ԱՈՒՊ-ի մշակման և իրականացման, ինչպես նաև ուսուցմանը նպաստելու համար առաջարկվում են բազմաթիվ ու տարատեսակ մեթոդներ: Միջառարկայական կապերը նպաստում և՛ լ ավելի է բարձրացնում աշակերտի անհատական զարգացման մակարդակը:

Ձև 1

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՊԼԱՆ				
1. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐ				
1.1 Ազգանուն, անուն, հայրանուն՝				
1.2 Ծննդյան վայր՝				
1.3 Ծննդյան օր, ամիս, տարեթիվ՝				
1.4 Սեռը՝ □ իգական □ արական				
1.5 Քաղաքացիությունը՝				
1.6 Բնակության հասցեն՝				
1.7 Ուսումնական հաստատությունը՝				
1.8 Դասարանը (նշել ուսումնական տարին)՝				
1.9 Ծնողների (օրինական ներկայացուցիչների) անուններն ու հեռախոսահամարները՝				
1.10 Արտակարգ իրավիճակների դեպքում՝ կապի միջոց՝ աշխատանքային և բնակարանի հեռախոսահամարներ՝				
2. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
2.1 Հաշմանդամություն □ ունի □ չունի				
2.2 Բացառիկ ընդունակությունների դրսևորումը հետևյալ ոլորտներում ____ ____ ____				
2.3 Կրթության կազմակերպման մանկավարժահոգեբանական աջակցության աստիճանն ըստ սովորողի խոսքի և լեզվի, հաղորդակցման, լսողության, տեսողության, ինտելեկտի (մտավոր), հուզական, վարքի, շարժունակության հետ կապված խնդիրների:				
Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք	**Աջակցության աստիճան**			
	1-ին	**2-րդ**	**3-րդ**	**4-րդ**
Խոսքի և լեզվի				
Հաղորդակցման				
Լսողության				
Տեսողության				
Ինտելեկտի (մտավոր)				
Հուզական				
Վարքի				
Շարժունակության				
2.4 ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ				

3. ՍՈՎՈՐՈՂԻՆ, ՆՐԱ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՆԵՐԻՆ ԵՎ ԾՆՈՂԻՆ ՏՐԱՄԱԴՐՎՈՂ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

3. 1 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ	ԾՆՈՂ	ՍՈՎՈՐՈՂ
Ուսուցման և ուսումնառության գործընթացի մատչելիության, ներառականության և արդյունավետության ապահովում			
Խելամիտ հարմարեցումների ապահովում			
Երկարօրյա ուսուցման պլանավորում և իրականացում			

3. 2 ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ (դասընթացներ, խորհրդատվություն, մասնագիտական, մեթոդական աջակցություն և այլն)	ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ	ԾՆՈՂ	ՍՈՎՈՐՈՂ

3.3 Սովորողին տրամադրվող մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գրաֆիկ

Հատուկ մանկավարժական ծառայություն	**Տևողություն**	**Ծավալներ**	**Ծառայությունների տրամադրման գրաֆիկ**
լոգոպեդ			
տիֆլոմանկավարժ			
սուրդոմանկավարժ			
օլիգոֆրենոմանկավարժ			
Հոգեբանական ծառայություն	**Տևողություն**	**Ծավալներ**	**Ծառայությունների տրամադրման գրաֆիկ**
հոգեբան			
Սոցիալ մանկավարժական ծառայություն	**Տևողություն**	**Ծավալներ**	**Ծառայությունների տրամադրման գրաֆիկ**
սոցիալական մանկավարժ			

4. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ, ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇՉԻ

Տվյալ տարում ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաներ	**Առարկաներ, որոնք սովորողն ուսումնասիրում է տվյալ ուսումնական տարում**	**Առարկաներ, որոնց համար անհրաժեշտ է անհատական պլանավորում**

5. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ՝ ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ԸՍՏ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ______________________

Առարկայի ուսուցիչ՝ ______________________
Ուսուցչի օգնական՝ ______________________

Արդյունք բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:
1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ

Տարեկան նպատակ	**Կարճաժամկետ նպատակներ**	**Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ**	**Ժամկետ**	**Արդյունք**
1.	•			
	•			
	•			
	•			

6. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ՝ ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ԸՍՏ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

6.1 ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Արդյունք բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:
1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5 - շատ լավ

Լոգոպեդ ____

Տարեկան նպատակ	**Կարճաժամկետ նպատակներ**	**Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ**	**Ժամկետ**	**Արդյունք**
1.	•			
	•			
	•			
	•			

Տիֆլոմանկավարժ ____

Տարեկան նպատակ	**Կարճաժամկետ նպատակներ**	**Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ**	**Ժամկետ**	**Արդյունք**
1.	•			
	•			
	•			

	•			

Սուրդոմանկավարժ ____

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

Օլիգոֆրենոմանկավարժ ____

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

6.2 ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հոգեբան ____

Արդյունքը բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:

1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5-շատ լավ

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

6.3 ՍՈՑԻԱԼ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական մանկավարժ ____

Արդյունքը բաժնում գնահատվում է սահմանված քայլերի արդյունավետությունը 5 միավորային համակարգով:

1 - շատ վատ 2 – վատ 3 – բավարար 4 - լավ 5-շատ լավ

Տարեկան նպատակ	Կարճաժամկետ նպատակներ	Ուսումնա-մեթոդական աջակցություն, միջավայրային հարմարեցումներ, աջակցող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Ժամկետ	Արդյունք
1.	•			
	•			
	•			
	•			

7. ԱՈՒՊ-Ի ՏԱՐԵՎԵՐՋՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

7. 1 ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

7.2 ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՋՈՐԴ ՏԱՐՎԱ ԿԱՄ ՀԱՋՈՐԴ ԿՐԹԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

____
____
____
____
____

Սովորողի կրթության արդյունավետ իրականացման համար առաջարկվում է՝

□ **Սովորողի կրթությունը կազմակերպել անհատական ուսուցման պլանով**

● Հետևյալ հանրակրթական առարկայական ծրագրերի հարմարեցումներով (նշել բոլոր անհրաժեշտները)

____________________________ ____________________________
____________________________ ____________________________
____________________________ ____________________________

● Հետևյալ մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների մատուցմամբ (նշել բոլոր անհրաժեշտները)

□ Հատուկ մանկավարժական ծառայություն (լոգոպեդ, օլիգոֆրենոմանկավարժ, սուրդոմանկավարժ, տիֆլոմանկավարժ)
□ Սոցիալական մանկավարժի ծառայություն
□ Հոգեբանական ծառայություն
□ **Իրականացնել սովորողի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատում՝**
□ ______________________ (խոսքի և լեզվի, հաղորդակցման, լսողության, տեսողության, ինտելեկտի (մտավոր), հուզական, վարքի, շարժունակության) խնդիրներով պայմանավորված մանկավարժահոգեբանական աջակցության ____________ աստիճանից _____________ աստիճան փոփոխելու նպատակով:
□ Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքը չեղարկելու նպատակով:

Գնահատման հիմնավորում ____

ԾՆՈՂԻ (ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԻ) ՀԱՎԱՍՏԻԱՑՈՒՄԸ Ես՝ ____ս, սույնով հավաստիացնում եմ, որ մասնակցել եմ երեխայիս՝ ______________________________________ ԱՈՒՊ-ի մշակման գործընթացին և գիտակցում եմ, որ սույն ԱՈՒՊ-ի տարեկան և կարճաժամկետ նպատակներն ու դրանց իրականացման գործընթացը հարմարեցվել և պարզեցվել են երեխայիս կարողությունների և հմտությունների առավելագույն ներուժին համապատասխան, և որ իմ երեխայի կրթության արդյունքներն ու ձեռքբերումները գնահատվելու են ըստ իր ԱՈՒՊ-ով սահմանված նպատակների: ____ ___________________________ (անուն, ազգանուն) (ստորագրություն)

ԱՈՒՊ-ը մշակող խումբ՝			
	Ազգանուն, անուն	Պաշտոն	Ստորագրություն
1.	__________	__________	______________________
2.	__________	__________	______________________
3.	__________	__________	______________________
4.	__________	__________	______________________
5.	__________	__________	______________________

Հաստատված է՝	
_____________________________ հանրակրթական ուսումնական հաստատություն	**________________ տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոն**
Տնօրեն՝ ____________________ ____________________ (անուն (ստորագրություն) ազգանուն) Ամսաթիվ՝ ԿՏ	Տնօրեն՝ ____________________ ____________________ (անուն (ստորագրություն) ազգանուն) Ամսաթիվ՝ ԿՏ

Եզրակացություն

Ուսումնասիրելով անհատական ուսուցման պլանով աշխատելու կարևորությունը թեման եկանք այն եզրակացության, որ ԱՈւՊը որպես ԿԱՊԿՈՒ աշակերտի կրթության կազմակերպման հիմնական փաստաթղթերից մեկը մեծամասամբ համապատասխանում իրեն ներկայացված պահանջներին որպես կարևոր տեղեկատվական աղբյուր ներառական կրթության կազմակերպման բոլոր կողմերի մասին: ԱՈւՊը հնարավորություն է տալիս ինչպես կազմակերպել երեխայի կարիքին համապատասխան կրթություն այլ նաև վերահսկել և գնահատել կատարված աշխատանքը ինչը հնարավորություն է տալիս ապահովել երեխայի որակյալ կրթություն ստանալու իրավունքը: Շատ կարևոր է նաև հաշվի առնել ԱՈւՊի լրացման ընթացքում երեխայի նախասիրությունները ուժեղ և թույլ կողմերը և հիմնվելով երեխայի ուժեղ կողմերի վրա կազմակերպել հոգեբանամանկավարժական աշխատանքները թույլ կողմերը զարգացնելու նպատակով ինչը կապահովի կատարված աշխատանքի մ արդյունավետությունը:

Այսպիսով ԱՈւՊի կարևորությունը ներառական կրթության գործում շատ մեծ է, քանի որ այն ապահովում ընդհանուր աշխատանքի արդյունավետությունը և նպատակաուղղվածությունը, աշակերտակենտրոն կրթության ապահովումը երեխայի կարիքին համապատասխան այլ նաև հեշտացնում կատարված աշխատանքի վերահսկումը և այն նպատակների առանձնացումը որոնք չեն հաջողվել իրականացնել ուսումնական տարվա ընթացքում քանի որ ԱՈՒՊը առաջին հերթին

նախատեսված է ճիշտ և նպատակաուղղված աշխատանքի կազմակերպմանը: Որպես առաջարկություն կարող ենք նշել ծնողների առավելագույն ներգրավածության ապահովումը՝ ինչպես ԱՈՒՊ-ի լրացման, այնպես էլ դրա իրականացման գործընթացին,որը կապահովի իրական հետադարձ կապը, որպես արդյունք պարզ կլինի որքանով է կազմակերպված կրթական գործընթացը նպատակաուղղված և արդյունավետ եղել։ Ինչպես նաև պարզ կլինի ծնողի սպասումները կրթական գործընթացից և թե որքանով են դրանք իրատեսական :

Գրականության ցանկ

1. Թադևոսյան Ա. Ներառական կրթության հաջողությունները և նոր մարտահրավերները Հայաստանի Հանրապետությունում: Զեկույց: 11 էջ:

2. Միքայելյան Ռ. ՀՀ հանրակրթությունում ներառված սովորողի ձեռքբերումների գնահատման շուրջ: «Դպրոցական հոգեբանական ծառայության հիմնախնդիրները» գիտաժողովի նյութեր: Եր., ԵՊՄՀ, 2014: 48-54 էջ:

3.Ներառական կրթությունը Հայաստանում: (Հոդվածների ժողովածու): «Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» ՀԿ, Եր., 2003: 98 էջ:

4.Ներառական կրթություն իրականացնող հանրակրթական դպրոցների բազմամասնագիտական թիմի վերապատրաստման դասընթացների բովանդակային նյութերի փաթեթ: Եր., 2010: 18 ժամ,102 էջ:

Հավելված